

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Βρυξέλλες, 12.5.2003
COM(2003) 263 τελικό

Πρόταση

ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

Σχετικά με την υπογραφή, εξ ονόματος της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, του Πρωτοκόλλου για την αστική ευθύνη και την αποζημίωση ζημιών οφειλόμενων στις διασυνοριακές επιπτώσεις βιομηχανικών ατυχημάτων σε διαμεθοριακά ύδατα

(υποβληθείσα από την Επιτροπή)

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

Μετά τη διαφυγή αλάτων κυανίου στο Baia Mare της Ρουμανίας τον Ιανουάριο του 2000 και τις πρωτοβουλίες που έλαβε στη συνέχεια η κυβέρνηση της Ελβετίας, τα διοικητικά όργανα της σύμβασης της ΟΕΕ/ΟΗΕ για την προστασία και χρήση των διαμεθοριακών υδατορευμάτων και των διεθνών λιμνών του Ελσίνκι του 1992 (“σύμβαση για την προστασία των υδάτων”) και της σύμβασης της ΟΕΕ/ΟΗΕ για τις διασυνοριακές επιπτώσεις βιομηχανικών ατυχημάτων σε διαμεθοριακά ύδατα του Ελσίνκι του 1992 (“σύμβαση για τα βιομηχανικά ατυχήματα”), αποφάσισαν ότι πρέπει να αρχίσουν διακυβερνητικές διαπραγματεύσεις με σκοπό την έκδοση ενός νομικά δεσμευτικού εγγράφου για την αστική ευθύνη και την αποζημίωση ζημιών οφειλόμενων σε επικίνδυνες δραστηριότητες, στο πλαίσιο του πεδίου εφαρμογής και των δύο συμβάσεων.

Οι διαπραγματεύσεις γι’ αυτό το νομικά δεσμευτικό έγγραφο (στο εξής “το Πρωτόκολλο”) για την αστική ευθύνη και την αποζημίωση ζημιών οφειλόμενων στις διασυνοριακές επιπτώσεις βιομηχανικών ατυχημάτων σε διαμεθοριακά ύδατα άρχισαν στην ΟΕΕ/ΟΗΕ το 2001 και ολοκληρώθηκαν τον Φεβρουάριο του 2003. Οι προσχωρούσες και οι υποψήφιες χώρες συμμετείχαν στις διαπραγματεύσεις. Το Πρωτόκολλο θα είναι ανοικτό προς υπογραφή στην πέμπτη Υπουργική Διάσκεψη ‘Περιβάλλον για την Ευρώπη’ που θα πραγματοποιηθεί στο Κίεβο το Μάιο του 2003.

Η αξία που έχει η εφαρμογή της αρχής να επανορθώνεται η περιβαλλοντική ζημία κατά προτεραιότητα στην πηγή της, της αρχής να αναλαμβάνεται προληπτική δράση και της αρχής “ο ρυπαίνων πληρώνει” είναι ουσιαστική για την προστασία του περιβάλλοντος και αναγνωρίστηκε ευρέως ότι οι αρχές αυτές πρέπει να αποτελέσουν τη βάση των διεθνών και εθνικών καθεστώτων ευθύνης.

Με το Πρωτόκολλο αποσκοπείται να ρυθμισθεί η αστική ευθύνη για ζημίες οι οποίες προκαλούνται σε περιπτώσεις που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των δύο συμβάσεων που προαναφέρθηκαν. Έτσι, στόχος του Πρωτοκόλλου είναι να προβλεφθεί ένα αναλυτικό καθεστώς αστικής ευθύνης και η κατάλληλη και εγκαίρη αποζημίωση ζημιών οφειλόμενων στις διασυνοριακές επιπτώσεις βιομηχανικών ατυχημάτων σε διαμεθοριακά ύδατα τις οποίες υπέστη ένα Μέρος διαφορετικό από εκείνο όπου συνέβη το βιομηχανικό ατύχημα.

Το Πρωτόκολλο παρέχει τη δυνατότητα προσφυγής ενώπιον δικαστηρίου κατά του υπευθύνου της ρύπανσης και του τρίτου που προκάλεσαν τη ζημία. Η έννοια της ζημίας καλύπτει τις συνήθεις ζημίες (τραυματισμός προσώπων και ζημία ιδιοκτησίας) αλλά και τις περιβαλλοντικές ζημίες (όσον αφορά την αποζημίωση για το κόστος αποκατάστασης και των άμεσων μέτρων). Προς το σκοπό αυτό, στο Πρωτόκολλο καθορίζονται χρηματοοικονομικά όρια για απόλυτη ευθύνη του φορέα εκμετάλλευσης και απεριορίστη ευθύνη λόγω πταίσματος, οι οποίες συμπληρώνονται από υποχρεωτική χρηματοοικονομική ασφάλεια.

Υπάρχει επίσης το θέμα της παροχής πληροφοριών και κατά συνέπεια της προσφυγής στη δικαιοσύνη για να προωθηθούν οι στόχοι του Πρωτοκόλλου (άρθρο 8, παράγραφος 5). Εν προκειμένω το Πρωτόκολλο είναι πλήρως συμβιβάσιμο με την υπάρχουσα κοινοτική νομοθεσία για την πρόσβαση του κοινού σε περιβαλλοντικές πληροφορίες¹.

¹ ΕΕ της Ευρωπαϊκής Ένωσης L 41, 14/2/2003, σ. 26. Οδηγία 2003/4/ΕΚ της 28ης Ιανουαρίου 2003 για την πρόσβαση του κοινού στις περιβαλλοντικές πληροφορίες.

Όσον αφορά τις διαδικασίες, το Πρωτόκολλο περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, διατάξεις που πραγματεύονται τη διεθνή διακαιοδοσία των δικαστηρίων (άρθρο 13), τη διαιτησία (άρθρο 14), την εκκρεμοδικία και συναφείς αγωγές (άρθρο 15) και την αμοιβαία αναγνώριση και εφαρμογή των δικαστικών αποφάσεων (άρθρο 18).

Το Πρωτόκολλο περιέχει ειδικό άρθρο στο οποίο ορίζεται η σχέση του Πρωτοκόλλου με τους υπάρχοντες κοινοτικούς κανόνες σε θέματα αποκλειστικής αρμοδιότητας της ΕΚ (δικαιοδοσία, συναφείς αγωγές, αναγνώριση και εφαρμογή δικαστικών αποφάσεων). Στα θέματα αυτά οι κοινοτικοί κανόνες θα υπερέχουν της εφαρμογής των διατάξεων του Πρωτοκόλλου στις περιπτώσεις που προβλέπει το ίδιο το Πρωτόκολλο.

Σημειώνεται επίσης ότι το Πρωτόκολλο αποβλέπει στην ίση μεταχείριση εθνικών και διαμεθοριακών θυμάτων για το ίδιο περιστατικό παρέχοντας στα διαμεθοριακά θύματα τη δυνατότητα “επιλογής νομοθεσίας”, εφόσον το ζητήσουν.

Η Ευρωπαϊκή Κοινότητα είναι συμβαλλόμενο μέρος και της σύμβασης για την προστασία των υδάτων και της σύμβασης για τα βιομηχανικά ατυχήματα. Όπως όλα τα συμβαλλόμενα μέρη, η Κοινότητα δεσμεύεται από την διάταξη που είναι κοινή και στις δύο συμβάσεις, σύμφωνα με την οποία “Τα συμβαλλόμενα μέρη υποστηρίζουν τις κατάλληλες διεθνείς προσπάθειες που αποβλέπουν στην εκπόνηση κανόνων, κριτηρίων και διαδικασιών στο πεδίο της ευθύνης και των υποχρεώσεων”.

Συνεπεία των παραγόντων αυτών και επειδή το Πρωτόκολλο θα ενισχύσει τα υπάρχοντα μέτρα ασφάλειας και πρόληψης των ζημιών που οφείλονται σε βιομηχανικά ατυχήματα, θα συντελέσει στην επίτευξη και την υλοποίηση των στόχων της περιβαλλοντικής πολιτικής της Κοινότητας, σύμφωνα με το άρθρο 174 της συνθήκης.

Με βάση τα προηγούμενα, είναι σκόμιμο η Κοινότητα να υπογράψει, εφόσον συναφθεί, το Πρωτόκολλο για την αστική ευθύνη και την αποζημίωση ζημιών οφειλόμενων στις διασυνοριακές επιπτώσεις βιομηχανικών ατυχημάτων σε διαμεθοριακά ύδατα. Σημειώνεται εν προκειμένω ότι ως Μέρος η Κοινότητα θα δεσμευθεί από τις απαιτήσεις του Πρωτοκόλλου εφόσον οι δραστηριότητές της εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του.

Πρόταση

ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

Σχετικά με την υπογραφή, εξ ονόματος της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, του Πρωτοκόλλου για την αστική ευθύνη και την αποζημίωση ζημιών οφειλόμενων στις διασυνοριακές επιπτώσεις βιομηχανικών ατυχημάτων σε διαμεθοριακά ύδατα

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη:

Τη συνθήκη ίδρυσης της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, και ιδίως το άρθρο 175 παράγραφος 1 και το άρθρο 67, σε συνδυασμό με το άρθρο 300 παράγραφος 2, πρώτη πρόταση της πρώτης υποπαραγράφου,

Την πρόταση της Επιτροπής,

Εκτιμώντας τα εξής:

- (1) Η Ευρωπαϊκή Κοινότητα είναι συμβαλλόμενο μέρος και των δύο συμβάσεων της ΟΕΕ/ΟΗΕ, ήτοι της σύμβασης για την προστασία και τη χρήση των διαμεθοριακών υδατορρευμάτων και διεθνών λιμνών² και της σύμβασης για τις διασυνοριακές επιπτώσεις βιομηχανικών ατυχημάτων³. Η Ευρωπαϊκή Κοινότητα δεσμεύεται από την κοινή διάταξη των συμβάσεων αυτών να υποστηρίξει τις κατάλληλες διεθνείς προσπάθειες για την εκπόνηση κανόνων περί ευθύνης.
- (2) Βάσει της απόφασης του Συμβουλίου της 24ης Φεβρουαρίου 2003, η Επιτροπή συμμετείχε στην ανοικτή ομάδα εργασίας εξ ονόματος της Κοινότητας, σε διαβούλευση με τους αντιπροσώπους των κρατών μελών, στις διαπραγματεύσεις με αντικείμενο το Πρωτόκολλο για την αστική ευθύνη και την αποζημίωση ζημιών οφειλόμενων στις διασυνοριακές επιπτώσεις βιομηχανικών ατυχημάτων σε διαμεθοριακά υδατορεύματα.
- (3) Μετά το πέρας των διαπραγματεύσεων, το κείμενο του Πρωτοκόλλου οριστικοποιήθηκε στις 27 Φεβρουαρίου 2003 και θα είναι ανοικτό προς υπογραφή επ' ευκαιρία της πέμπτης Υπουργικής Διάσκεψης 'Περιβάλλον για την Ευρώπη' στο Κίεβο της Ουκρανίας, από τις 21 έως τις 23 Μαΐου 2003.
- (4) Το Πρωτόκολλο θα συμβάλει στην προστασία του περιβάλλοντος διότι προβλέπει την πραγματική εφαρμογή της αρχής ότι η περιβαλλοντική ζημία πρέπει κατά προτεραιότητα να επανορθώνεται στην πηγή της, της αρχής της προληπτικής δράσης και της αρχής "ο ρυπαίνων πληρώνει". Η Ευρωπαϊκή Κοινότητα, σύμφωνα με τη συνθήκη ίδρυσης της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, και ιδίως το άρθρο 175 παράγραφος 1, έχει τη δικαιοδοσία να

² ΕΕ L 186 , 05/08/1995 σ. 0042 - 0058.

³ ΕΕ L 326, 03/12/1998 σ. 0001 - 0004.

προσχωρεί σε διεθνείς συμφωνίες, και να εφαρμόζει τις υποχρεώσεις που απορρέουν από αυτές, οι οποίες συντελούν στην επιδίωξη των στόχων που αναφέρονται στο άρθρο 174 παράγραφος 1 της συνθήκης ΕΚ.

- (5) Τα άρθρα 13, 15 και 18 του Πρωτοκόλλου ρυθμίζουν θέματα τα οποία αφορούν κοινοτικές διατάξεις που προβλέπονται στον κανονισμό 44/2001 για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις⁴. Ωστόσο, το Πρωτόκολλο περιέχει τις αναγκαίες διατάξεις που επιτρέπουν την εφαρμογή των υπαρχόντων κοινοτικών κανόνων αντί των σχετικών διατάξεων του Πρωτοκόλλου.
- (6) Η Επιτροπή διαπραγματεύθηκε εξ ονόματος της Κοινότητας μια συμφωνία σχετικά με την αστική ευθύνη για τις διασυνοριακές ζημιές που οφείλονται σε επικίνδυνες δραστηριότητες στο πλαίσιο του πεδίου εφαρμογής της σύμβασης για την προστασία και τη χρήση των διαμεθοριακών υδατορευμάτων και διεθνών λιμνών και της σύμβασης για τις διασυνοριακές επιπτώσεις των βιομηχανικών ατυχημάτων.
- (7) Κρίνεται σκόπιμο να υπογραφεί, εξ ονόματος της Κοινότητας, εφόσον συναφθεί, το Πρωτόκολλο για την αστική ευθύνη και την αποζημίωση ζημιών οφειλόμενων στις διασυνοριακές επιπτώσεις βιομηχανικών ατυχημάτων σε διαμεθοριακά ύδατα.

ΑΠΟΦΑΣΙΖΕΙ:

Άρθρο μόνο

Ο Πρόεδρος του Συμβουλίου εξουσιοδοτείται να ορίσει το πρόσωπο ή τα πρόσωπα που θα υπογράψουν εξ ονόματος της Κοινότητας το Πρωτόκολλο για την αστική ευθύνη και την αποζημίωση ζημιών οφειλόμενων στις διασυνοριακές επιπτώσεις βιομηχανικών ατυχημάτων σε διαμεθοριακά ύδατα, όπως αυτό επισυνάπτεται στο παράρτημα Α, και να τούς μεταβιβάσει την αναγκαία αρμοδιότητα προς το σκοπό αυτό.

Βρυξέλλες,

*Για το Συμβούλιο
Ο Πρόεδρος*

⁴

ΕΕ L 12, 16/1/2001 σ. 001-0023.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α:

ΣΧΕΔΙΟ ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΣΤΙΚΗ ΕΥΘΥΝΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗ ΖΗΜΙΩΝ ΟΦΕΙΛΟΜΕΝΩΝ ΣΤΙΣ ΔΙΑΣΥΝΟΡΙΑΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΑΤΥΧΗΜΑΤΩΝ ΣΕ ΔΙΑΜΕΘΟΡΙΑΚΑ ΥΔΑΤΑ

Τα Μέρη του Πρωτοκόλλου,

Υπενθυμίζοντας τις σχετικές διατάξεις της σύμβασης για την προστασία και τη χρήση των διαμεθοριακών υδατορευμάτων και διεθνών λιμνών, και ιδίως το άρθρο 7, και της σύμβασης για τις διασυνοριακές επιπτώσεις βιομηχανικών ατυχημάτων, και ιδίως το άρθρο 13,

Έχοντας υπόψη τις αρχές 13 και 16 που προβλέπονται στη Δήλωση του Ρίο για το περιβάλλον και την ανάπτυξη,

Λαμβάνοντας υπόψη την αρχή "ο ρυπαίνων πληρώνει" ως γενική αρχή του διεθνούς περιβαλλοντικού δικαίου, την οποία έχουν αποδεχθεί και τα συμβαλλόμενα μέρη των ανωτέρω συμβάσεων,

Λαμβάνοντας υπόψη τον κώδικα δεοντολογίας της ΟΕΕ του ΟΗΕ για την τυχαία ρύπανση των διαμεθοριακών εσωτερικών υδάτων,

Έχοντας επίγνωση του κινδύνου κατά της ανθρώπινης υγείας, ιδιοκτησίας και του περιβάλλοντος εξαιτίας των διασυνοριακών επιπτώσεων βιομηχανικών ατυχημάτων,

Πεπεισμένα ότι είναι αναγκαίο να προβλεφθεί αστική ευθύνη και περιβαλλοντική ευθύνη προκειμένου να εξασφαλισθεί κατάλληλη και έγκαιρη αποζημίωση,

Αναγνωρίζοντας ότι επιθυμείται να επανεξετασθεί το Πρωτόκολλο αργότερα για να διευρυνθεί κατάλληλα το πεδίο εφαρμογής του,

Συμφώνησαν τα εξής:

Άρθρο 1

Στόχος

Στόχος του παρόντος Πρωτοκόλλου είναι να προβλεφθεί ένα αναλυτικό καθεστώς αστικής ευθύνης και κατάλληλης και έγκαιρης αποζημίωσης ζημιών οφειλόμενων στις διασυνοριακές επιπτώσεις βιομηχανικών ατυχημάτων σε διαμεθοριακά υδατορεύματα.

Άρθρο 2

Ορισμοί

1. Οι ορισμοί των συμβάσεων εφαρμόζονται στο παρόν Πρωτόκολλο, εκτός εάν στο παρόν Πρωτόκολλο προβλέπεται ρητά διαφορετικός ορισμός.

2. Για τους σκοπούς του παρόντος Πρωτοκόλλου νοούνται ως:
- (α) “συμβάσεις”, η σύμβαση για την προστασία και τη χρήση των διαμεθοριακών υδατορευμάτων και διεθνών λιμνών και η σύμβαση για τις διασυνοριακές επιπτώσεις βιομηχανικών ατυχημάτων, που συνάφθηκαν στο Ελσίνκι στις 17 Μαρτίου 1992·
 - (β) “Πρωτόκολλο”, το παρόν Πρωτόκολλο·
 - (γ) “Μέρος”, ένα συμβαλλόμενο μέρος του Πρωτοκόλλου·
 - (δ) “ζημία”:
 - (i) απώλεια ζωής ή τραυματισμός προσώπου·
 - (ii) απώλεια, ή ζημία, ιδιοκτησίας άλλης από εκείνην του υπευθύνου σύμφωνα με το παρόν Πρωτόκολλο·
 - (iii) απώλεια εσόδων που προκύπτει απευθείας από τη μείωση νομικά προστατευόμενου συμφέροντος σε οιαδήποτε χρήση των διαμεθοριακών υδάτων για οικονομικούς σκοπούς, η οποία επήλθε συνεπεία της υποβάθμισης των διαμεθοριακών υδάτων, λαμβανομένων υπόψη της αποταμίευσης και του κόστους·
 - (iv) το κόστος αποκατάστασης των υποβαθμισμένων διαμεθοριακών υδάτων, περιοριζόμενο στο κόστος των μέτρων που όντως λήφθηκαν ή πρόκειται να ληφθούν·
 - (v) το κόστος των άμεσων μέτρων, συμπεριλαμβανομένης οιασδήποτε απώλειας ή ζημίας εξαιτίας των μέτρων αυτών, που αντιστοιχεί στην έκταση της ζημίας που προκλήθηκε από τις διασυνοριακές επιπτώσεις βιομηχανικού ατυχήματος σε διαμεθοριακά ύδατα·
 - (ε) “βιομηχανικό ατύχημα”, οιοδήποτε συμβάν οφειλόμενο σε ανεξέλεγκτη εξέλιξη επικίνδυνης δραστηριότητας:
 - (i) σε εγκατάσταση, συμπεριλαμβανομένων των απορριμματικών πολφών, παραδείγματος χάριν κατά την κατασκευή, χρήση, αποθήκευση, διακίνηση ή διάθεση·
 - (ii) κατά τη μεταφορά στον τόπο επικίνδυνης δραστηριότητας ή
 - (iii) κατά τη μεταφορά εκτός αυτής με αγωγούς·
 - (στ) “επικίνδυνη δραστηριότητα”, κάθε δραστηριότητα στην οποία υπεισέρχονται ή μπορούν να υπεισέλθουν μια ή περισσότερες επικίνδυνες ουσίες, οι οποίες φθάνουν ή υπερβαίνουν τις οριακές ποσότητες που αναγράφονται στο παράρτημα Ι και μπορούν να προκαλέσουν διασυνοριακές επιπτώσεις σε διαμεθοριακά ύδατα και τη χρήση τους σε περίπτωση βιομηχανικού ατυχήματος·

- (ζ) “μέτρα αποκατάστασης”, κάθε εύλογο μέτρο με σκοπό την αποκατάσταση ή την επανόρθωση ζημιωμένων ή κατεστραμμένων συνιστωσών των διαμεθοριακών υδάτων στην κατάσταση που θα ήταν αυτά εάν δεν συνέβαινε το βιομηχανικό ατύχημα ή, εφόσον αυτό δεν είναι δυνατόν, στην εισαγωγή, όπου αρμόζει, ισοδυνάμου των συνιστωσών αυτών στα διαμεθοριακά ύδατα. Η εθνική νομοθεσία μπορεί να ορίζει τον αρμόδιο για τη λήψη των μέτρων αυτών·
- (η) “άμεσο μέτρο”, κάθε εύλογο μέτρο που λαμβάνεται από οιοδήποτε πρόσωπο, συμπεριλαμβανομένων των δημοσίων αρχών, μετά από βιομηχανικό ατύχημα, για να προληφθεί, να ελαχιστοποιηθεί ή να μετριασθεί η πιθανή απώλεια ή ζημία ή για να ρυθμισθεί ο καθαρισμός του περιβάλλοντος. Η εθνική νομοθεσία μπορεί να ορίζει τον αρμόδιο για τη λήψη των μέτρων αυτών·
- (θ) “λογιστική μονάδα”, το ειδικό τραβηκτικό δικαίωμα, όπως αυτό ορίζεται από το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο.

Άρθρο 3

Πεδίο εφαρμογής

1. Το Πρωτόκολλο ισχύει για τις ζημίες που οφείλονται στις διαμεθοριακές επιπτώσεις βιομηχανικών ατυχημάτων σε διαμεθοριακά υδατορεύματα.
2. Το Πρωτόκολλο ισχύει μόνον για τις ζημίες που υπέστη Μέρος άλλο από το Μέρος όπου συνέβη το βιομηχανικό ατύχημα.

Άρθρο 4

Απόλυτη ευθύνη

1. Ο φορέας εκμετάλλευσης ευθύνεται για τη ζημία που οφείλεται σε βιομηχανικό ατύχημα.
2. Δεν αποδίδεται ευθύνη σύμφωνα με το παρόν άρθρο στον φορέα εκμετάλλευσης, εφόσον αυτός αποδείξει ότι, παρά τα κατάλληλα μέτρα ασφαλείας που είχε λάβει, η ζημία:
 - (α) ήταν το αποτέλεσμα ένοπλης σύρραξης, εχθροπραξίας, εμφυλίου πολέμου ή εξέγερσης·
 - (β) ήταν το αποτέλεσμα φυσικού φαινομένου έκτακτου, αναπόφευκτου, απρόβλεπτου ή αδιαμφισβήτητου χαρακτήρα·
 - (γ) ήταν εξ ολοκλήρου το αποτέλεσμα συμμόρφωσης με υποχρεωτικό μέτρο δημόσιας αρχής του Μέρους όπου συνέβη το βιομηχανικό ατύχημα·ή

(δ) ήταν εξ ολοκλήρου το αποτέλεσμα εσφαλμένης ακούσιας συμπεριφοράς τρίτου μέρους.

3. Εάν το πρόσωπο που υπέστη τη ζημία ή ο υπεύθυνος για το πρόσωπο αυτό βάσει της εθνικής νομοθεσίας προκάλεσε με δική του υπαιτιότητα τη ζημία ή συνέβαλε σε αυτήν, η αποζημίωση μπορεί να μειωθεί ή να απορριφθεί λαμβανομένων υπόψη όλων των περιστάσεων.

4. Εάν σύμφωνα με το παρόν άρθρο ευθύνονται δυο ή περισσότεροι φορείς εκμετάλλευσης, ο αιτών έχει το δικαίωμα να ζητήσει πλήρη αποζημίωση από οιοδήποτε υπεύθυνο φορέα εκμετάλλευσης ή από όλους τους υπεύθυνους φορείς εκμετάλλευσης. Ωστόσο, ο φορέας που θα αποδείξει ότι ευθύνεται μόνον για μέρος της ζημίας που προκλήθηκε από βιομηχανικό ατύχημα είναι υπόχρεος μόνον γι' αυτό το τμήμα της ζημίας.

Άρθρο 5

Ευθύνη λόγω πταίσματος

Με την επιφύλαξη του άρθρου 4, και σύμφωνα με τους σχετικούς κανόνες του ισχύοντος εθνικού δικαίου, καθώς και των νομοθεσιών για την ευθύνη των υπαλλήλων και των αντιπροσώπων, οιοδήποτε πρόσωπο είναι υπεύθυνο για τη ζημία που προκλήθηκε ή συνέβαλε σε αυτήν εξαιτίας εσφαλμένης και εσκεμμένης, απερίσκεπτης ή αμελούς πράξης ή παράλειψης.

Άρθρο 6

Άμεσα μέτρα

1. Υποκείμενος σε οιαδήποτε απαίτηση του ισχύοντος εθνικού δικαίου και άλλων σχετικών διατάξεων των συμβάσεων, ο φορέας εκμετάλλευσης λαμβάνει, μετά από βιομηχανικό ατύχημα, όλα τα εύλογα άμεσα μέτρα.

2. Κατά παρέκκλιση οιασδήποτε άλλης διάταξης του Πρωτοκόλλου, οιοδήποτε πρόσωπο εκτός του φορέα εκμετάλλευσης το οποίο ενεργεί με μόνο σκοπό τη λήψη άμεσων μέτρων, με την προϋπόθεση ότι το πρόσωπο αυτό ενήργησε εύλογα και σύμφωνα με το ισχύον εθνικό δίκαιο, δεν είναι υπόχρεο ευθύνης βάσει του Πρωτοκόλλου.

Άρθρο 7

Δικαίωμα αγωγής

1. Κάθε υπεύθυνος βάσει του Πρωτοκόλλου έχει δικαίωμα αγωγής σύμφωνα με τους διαδικαστικούς κανόνες τους αρμοδίου δικαστηρίου ή του διαιτητικού δικαστηρίου που συστήνεται βάσει του άρθρου 14 κατά οιοδήποτε άλλου προσώπου επίσης υπευθύνου βάσει του Πρωτοκόλλου.

2. Το Πρωτόκολλο δεν θίγει με κανένα τρόπο το δικαίωμα αγωγής που ενδεχομένως έχει ο υπεύθυνος, το οποίο είτε προβλέπεται ρητά σε ρύθμιση σύμβασης είτε σύμφωνα με το δίκαιο του αρμοδίου δικαστηρίου.

Άρθρο 8

Εφαρμογή

1. Τα Μέρη εκδίδουν τα νομοθετικά, κανονιστικά και διοικητικά μέτρα που είναι αναγκαία για την εφαρμογή του Πρωτοκόλλου.

2. Για λόγους διαφάνειας, τα Μέρη ενημερώνουν τη γραμματεία, όπως αυτή ορίζεται στο άρθρο 22, για οιοδήποτε μέτρο λάβουν με σκοπό την εφαρμογή του Πρωτοκόλλου.

3. Οι διατάξεις του Πρωτοκόλλου και τα μέτρα που εκδίδονται βάσει της παραγράφου 1 εφαρμόζονται μεταξύ των Μερών χωρίς διακρίσεις με βάση την ιθαγένεια, τον τόπο κατοικίας ή διαμονής.

4. Τα Μέρη διασφαλίζουν στενή συνεργασία προκειμένου να προωθήσουν την εφαρμογή του Πρωτοκόλλου σύμφωνα με τις υποχρεώσεις τους βάσει του Πρωτοκόλλου.

5. Με την επιφύλαξη των υφιστάμενων διεθνών υποχρεώσεων, τα Μέρη παρέχουν πρόσβαση στην πληροφόρηση και τη δικαιοσύνη αντίστοιχα, λαμβάνοντας δεόντως υπόψη το νόμιμο συμφέρον του προσώπου που διαθέτει τις πληροφορίες, με σκοπό να προωθηθεί ο στόχος του Πρωτοκόλλου.

Άρθρο 9

Χρηματοοικονομικά όρια

1. Η ευθύνη βάσει του άρθρου 4 περιορίζεται στα ποσά που προδιαγράφονται στο πρώτο μέρος του παραρτήματος II. Στα όρια αυτά δεν περιλαμβάνονται τυχόν τόκοι ή έξοδα που θα επιδικάσει το αρμόδιο δικαστήριο.

2. Τα όρια ευθύνης που προδιαγράφονται στο πρώτο μέρος του παραρτήματος II επανεξετάζονται τακτικά στη Σύνοδο των Μερών λαμβανομένων υπόψη των κινδύνων που περικλείουν οι επικίνδυνες δραστηριότητες, καθώς και της φύσης, της ποσότητας και των ιδιοτήτων των επικίνδυνων ουσιών που υπεισέρχονται ή μπορούν να υπεισέλθουν στις δραστηριότητες αυτές.

3. Δεν υφίσταται χρηματοοικονομικό όριο για ευθύνη βάσει του άρθρου 5.

Άρθρο 10

Χρονικό όριο ευθύνης

1. Οι αξιώσεις αποζημίωσης βάσει του Πρωτοκόλλου γίνονται δεκτές μόνον εφόσον υποβληθούν εντός δέκα πέντε ετών από την ημερομηνία του βιομηχανικού ατυχήματος.
2. Οι αξιώσεις αποζημίωσης βάσει του Πρωτοκόλλου γίνονται δεκτές μόνον εφόσον υποβληθούν εντός τριών ετών από την ημερομηνία κατά την οποία ο αιτών έλαβε γνώση ή όφειλε να λάβει γνώση της ζημίας και του υπευθύνου, με την προϋπόθεση ότι δεν έχουν παρέλθει τα χρονικά όρια που καθορίζονται στην παράγραφο 1.
3. Όταν το βιομηχανικό ατύχημα συνίσταται σε περιστατικά ιδίας προέλευσης, η μέτρηση των χρονικών ορίων που καθορίζονται στο παρόν άρθρο αρχίζει από την ημερομηνία του τελευταίου περιστατικού. Όταν το βιομηχανικό ατύχημα συνίσταται σε συνεχιζόμενο περιστατικό, η μέτρηση των χρονικών ορίων αρχίζει από τον τερματισμό του συνεχιζόμενου περιστατικού.

Άρθρο 11

Χρηματοοικονομική ασφάλεια

1. Ο φορέας εκμετάλλευσης εξασφαλίζει ότι η ευθύνη βάσει του άρθρου 4 για ποσά μη χαμηλότερα των κατώτατων ορίων χρηματοοικονομικών ασφαλειών που προδιαγράφονται στο δεύτερο μέρος του παραρτήματος II καλύπτεται και εξακολουθεί να καλύπτεται από χρηματοοικονομική ασφάλεια όπως ασφάλιση, ασφάλειες ή άλλες χρηματοοικονομικές εγγυήσεις, καθώς και μέσω άλλων χρηματοοικονομικών μηχανισμών αποζημίωσης σε περίπτωση αφερεγγυότητας. Επίσης, τα Μέρη μπορούν να εκπληρώσουν τις υποχρεώσεις τους βάσει της παρούσας παραγράφου έναντι των κρατικών φορέων εκμετάλλευσης με δήλωση αυτασφάλισης.
2. Τα κατώτατα όρια χρηματοοικονομικών ασφαλειών που προδιαγράφονται στο δεύτερο μέρος του παραρτήματος II επανεξετάζονται τακτικά στη Σύνοδο των Μερών λαμβανομένων υπόψη των κινδύνων που περικλείουν οι επικίνδυνες δραστηριότητες, καθώς και της φύσης, της ποσότητας και των ιδιοτήτων των επικίνδυνων ουσιών που υπεισέρχονται ή μπορούν να υπεισέλθουν στις δραστηριότητες αυτές.
3. Κάθε αξίωση βάσει του Πρωτοκόλλου μπορεί να διεκδικηθεί απευθείας από οιοδήποτε πρόσωπο που παρέχει χρηματοοικονομική κάλυψη βάσει της παραγράφου 1. Ο ασφαλιστής ή το πρόσωπο που παρέχει την χρηματοοικονομική κάλυψη έχει το δικαίωμα να απαιτήσει από τον υπεύθυνο βάσει του άρθρου 4 να συμμετάσχει στη διαδικασία. Ο ασφαλιστής ή το πρόσωπο που παρέχει την χρηματοοικονομική κάλυψη μπορεί να επικαλεσθεί τα επιχειρήματα υπεράσπισης τα οποία ο υπεύθυνος βάσει του άρθρου 4 θα είχε το δικαίωμα να επικαλεσθεί. Η παρούσα παράγραφος δεν εμποδίζει κατά κανένα τρόπο τη χρήση αφαιρετέων απαλλαγών από την

αποζημίωση ή της από κοινού πληρωμής μεταξύ ασφαλιστή και ασφαλισμένου, ο ασφαλισμένος όμως δεν μπορεί να επικαλεσθεί την αδυναμία του να προβεί στην καταβολή της αφαιρετέας απαλλαγής ή στην από κοινού πληρωμή ως επιχείρημα υπεράσπισής του έναντι του προσώπου που υπέστη τη ζημία.

4. Κατά παρέκκλιση της παραγράφου 3, εφόσον τα Μέρη δεν προβλέπουν το δικαίωμα της απευθείας άσκησης αγωγής σύμφωνα με την παράγραφο 3 αναφέρουν το γεγονός με γραπτή κοινοποίησή τους προς τον Θεματοφύλακα κατά την υπογραφή, την επικύρωση, την έγκριση του Πρωτοκόλλου ή κατά την προσχώρησή τους σε αυτό. Η γραμματεία τηρεί αρχείο των κοινοποιήσεων στις οποίες προέβησαν τα Μέρη σύμφωνα με την παρούσα παράγραφο.

Άρθρο 12

Διεθνής ευθύνη των κρατών

Το Πρωτόκολλο δεν θίγει τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των Μερών με βάση τους κανόνες του γενικού διεθνούς δικαίου όσον αφορά τη διεθνή ευθύνη των κρατών.

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ

Άρθρο 13

Αρμόδια δικαστήρια

1. Οι αξιώσεις αποζημίωσης βάσει του Πρωτοκόλλου μπορούν να υποβάλλονται μόνον στα δικαστήρια του Μέρους όπου:

(α) προκλήθηκε η ζημία,

(β) συνέβη το βιομηχανικό ατύχημα ή

(γ) ο εναγόμενος έχει τη συνήθη κατοικία του, ή, εφόσον ο εναγόμενος είναι εταιρεία ή άλλο νομικό πρόσωπο ή ένωση φυσικών ή νομικών προσώπων, στον τόπο όπου έχει την κύρια δραστηριότητά του, την έδρα του ή την κεντρική διοίκησή του.

2. Τα Μέρη εξασφαλίζουν ότι τα δικαστήριά τους έχουν την αναγκαία διακιοδοσία να εκδικάζουν αξιώσεις αποζημίωσης.

Άρθρο 14

Διαιτησία

Σε περίπτωση διαφοράς μεταξύ των προσώπων που αξιώνουν αποζημίωση βάσει του Πρωτοκόλλου και των υπευθύνων βάσει του Πρωτοκόλλου, και στον τόπο στον οποίο συμφωνήσουν αμφοτέρω ή όλα τα μέρη, η διαφορά μπορεί να υποβληθεί σε οριστική και δεσμευτική διαιτησία σύμφωνα με τους προαιρετικούς κανόνες διαιτησίας διαφορών σχετικών με τους φυσικούς πόρους ή/και το περιβάλλον του Μόνιμου Διαιτητικού Δικαστηρίου.

Άρθρο 15

Εκκρεμοδικία - συνάφεια

1. Αν έχουν ασκηθεί αγωγές με το ίδιο αντικείμενο και την ίδια αιτία μεταξύ των ίδιων διαδίκων ενώπιον δικαστηρίων διάφορων κρατών μελών, κάθε δικαστήριο εκτός εκείνου που επελήφθη πρώτο, αναστέλλει αυτεπάγγελα την διαδικασία του μέχρις ότου διαπιστωθεί η διεθνής δικαιοδοσία του δικαστηρίου που επελήφθη πρώτο.
2. Όταν διαπιστωθεί η διεθνής δικαιοδοσία του πρώτου επιληφθέντος δικαστηρίου, κάθε δικαστήριο εκτός εκείνου που έχει πρώτο επιληφθεί, οφείλει να διαπιστώσει την έλλειψη δικαιοδοσίας του υπέρ του πρώτου δικαστηρίου.
3. Όταν συναφείς αγωγές εκκρεμούν ενώπιον δικαστηρίων διαφόρων Μερών, κάθε δικαστήριο εκτός εκείνου που έχει πρώτο επιληφθεί μπορεί να αναστείλει την εκδίκαση.
4. Όταν οι αγωγές αυτές εκκρεμούν σε πρώτο βαθμό δικαιοδοσίας, κάθε δικαστήριο εκτός εκείνου που έχει πρώτο επιληφθεί δύναται επίσης, με αίτηση ενός από τους διαδίκους, να διαπιστώσει την έλλειψη διεθνούς δικαιοδοσίας του, υπό την προϋπόθεση ότι το πρώτο δικαστήριο έχει διεθνή δικαιοδοσία και για τις δύο αγωγές και ότι το δίκαιό του επιτρέπει την ένωση συναφών υποθέσεων.
5. Είναι συναφείς, κατά την έννοια του παρόντος άρθρου, αγωγές που συνδέονται μεταξύ τους τόσο στενά ώστε να υπάρχει συμφέρον να εξετασθούν και να εκδικασθούν ταυτόχρονα, προκειμένου να αποφευχθεί η έκδοση ασυμβίβαστων μεταξύ τους αποφάσεων αν τυχόν οι υποθέσεις εκδικάζονταν χωριστά.

Άρθρο 16

Ισχύον δίκαιο

1. Με την επιφύλαξη της παραγράφου 2, όλα τα θέματα επί της ουσίας ή της διαδικασίας που αφορούν αξιώσεις ενώπιον αρμοδίου δικαστηρίου, τα οποία δεν ρυθμίζονται συγκεκριμένα στο Πρωτόκολλο, διέπονται από το δίκαιο του δικαστηρίου αυτού, καθώς και από τυχόν κανόνες του εν λόγω δικαίου για τη σύγκρουση νόμων.

2. Κατ'αίτησιν του προσώπου που υπέστη ζημία, όλα τα θέματα ουσίας που αφορούν αξιώσεις ενώπιον αρμοδίου δικαστηρίου, τα οποία δεν ρυθμίζονται συγκεκριμένα στο Πρωτόκολλο, διέπονται από το δίκαιο του Μέρους όπου συνέβη το βιομηχανικό ατύχημα, ως να είχε υποστεί τη ζημία το εν λόγω Μέρος.

Άρθρο 17

Σχέση Πρωτοκόλλου και ισχύοντος εσωτερικού δικαίου

Το Πρωτόκολλο δεν θίγει τα δικαιώματα των προσώπων που υπέστησαν ζημία ούτε άλλα μέτρα προστασίας ή αποκατάστασης του περιβάλλοντος, τα οποία προβλέπονται με βάση το ισχύον εσωτερικό δίκαιο.

Άρθρο 18

Αμοιβαία αναγνώριση και εφαρμογή δικαστικών αποφάσεων και αποφάσεων διαιτησίας

1. Κάθε απόφαση δικαστηρίου που έχει δικαιοδοσία σύμφωνα με το άρθρο 13 ή κάθε απόφαση διαιτησίας, η οποία είναι εκτελεστή στο κράτος προέλευσης της δικαστικής απόφασης και δεν υπόκειται πλέον σε συνήθεις μορφές αναθεώρησης, αναγνωρίζεται σε κάθε Μέρος μόλις ολοκληρωθούν οι διατυπώσεις που απαιτούνται στον εν λόγω Μέρος, εκτός εάν:

- (α) η δικαστική απόφαση ή η απόφαση διαιτησίας εκδόθηκε κατόπιν απάτης·
- (β) ο εναγόμενος δεν είχε ειδοποιηθεί έγκαιρα ώστε να υπερασπισθεί την υπόθεσή του·
- (γ) η δικαστική απόφαση ή η απόφαση διαιτησίας είναι ασυμβίβαστη με προγενέστερη δικαστική απόφαση ή απόφαση διαιτησίας, η οποία έχει εκδοθεί έγκυρα σε άλλο Μέρος με την ίδια αιτία αγωγής και με τους ίδιους διαδίκους· ή
- (δ) η δικαστική απόφαση ή η απόφαση διαιτησίας είναι αντίθετη προς τη δημόσια τάξη του Μέρους όπου ζητείται η αναγνώρισή της.

2. Μια δικαστική απόφαση ή απόφαση διαιτησίας αναγνωρισμένη βάσει της παραγράφου 1 είναι εκτελεστή σε κάθε Μέρος, μόλις ολοκληρωθούν οι διατυπώσεις που απαιτούνται στο συγκεκριμένο Μέρος. Οι διατυπώσεις δεν επιτρέπουν επί της ουσίας αναθεώρηση της υπόθεσης.

3. Οι διατάξεις των παραγράφων 1 και 2 δεν εφαρμόζονται μεταξύ Μερών σε ισχύουσες συμφωνίες ή ρυθμίσεις περί αμοιβαίας αναγνώρισης και εκτέλεσης δικαστικών αποφάσεων ή

αποφάσεων διαιτησίας, με βάση τις οποίες η δικαστική απόφαση ή η απόφαση διαιτησίας είναι αναγνωρίσιμη και εκτελεστή.

Άρθρο 19

Σχέση Πρωτοκόλλου και διμερών, πολυμερών ή περιφερειακών συμφωνιών περί ευθύνης

Εφόσον οι διατάξεις του Πρωτοκόλλου και οι διατάξεις διμερούς, πολυμερούς ή περιφερειακής συμφωνίας αφορούν την ευθύνη και αποζημίωση ζημιών οφειλόμενες σε διασυννοριακές επιπτώσεις βιομηχανικών ατυχημάτων, το Πρωτόκολλο δεν εφαρμόζεται με την προϋπόθεση ότι ισχύει άλλη συμφωνία για τα ενδιαφερόμενα Μέρη και ήταν ανοικτή προς υπογραφή όταν το Πρωτόκολλο άνοιξε προς υπογραφή, ακόμη και εάν η συμφωνία έχει τροποποιηθεί εκ των υστέρων.

Άρθρο 20

Σχέση Πρωτοκόλλου και κανόνων της Ευρωπαϊκής Κοινότητας

Περί δικαιοδοσίας, αναγνώρισης και εκτέλεσης δικαστικών αποφάσεων

1. Τα δικαστήρια των Μερών που είναι μέλη της Ευρωπαϊκής Κοινότητας εφαρμόζουν τους σχετικούς κοινοτικούς κανόνες αντί του άρθρου 13, εφόσον ο εναγόμενος έχει τον τόπο κατοικίας του σε κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, ή εφόσον οι διάδικοι έχουν παραπέμψει στη δικαιοδοσία δικαστηρίου κράτους μέλους της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και ένας ή περισσότεροι διάδικοι έχουν τον τόπο κατοικίας τους σε κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Κοινότητας.

2. Στις αμοιβαίες σχέσεις τους, τα Μέρη που είναι μέλη της Ευρωπαϊκής Κοινότητας εφαρμόζουν τους σχετικούς κοινοτικούς κανόνες αντί των άρθρων 15 και 18.

ΤΕΛΙΚΕΣ ΡΗΤΡΕΣ

Άρθρο 21

Σύνοδος των Μερών

1. Με το παρόν Πρωτόκολλο θεσπίζεται Σύνοδος των Μερών.
2. Η πρώτη Σύνοδος των Μερών συγκαλείται το αργότερο εντός δέκα οκτώ μηνών από την έναρξη ισχύος του Πρωτοκόλλου και, ει δυνατόν, σε συνδυασμό με τη σύσκεψη διοικητικού οργάνου μιας των συμβάσεων. Στη συνέχεια, οι τακτικές Σύνοδοι πραγματοποιούνται στις ημερομηνίες που καθορίζονται από τη Σύνοδο των Μερών του Πρωτοκόλλου και, εφόσον χρειάζεται, ει δυνατόν, σε συνδυασμό με τη σύσκεψη διοικητικού οργάνου μιας των συμβάσεων. Έκτακτες Σύνοδοι των Μερών πραγματοποιούνται εφόσον κριθούν αναγκαίες από τη Σύνοδο των Μερών, ή με γραπτή αίτηση ενός Μέρους, με την προϋπόθεση ότι, εφόσον κοινοποιηθεί η αίτηση στα Μέρη από τη γραμματεία εντός έξι μηνών, υποστηρίζεται τουλάχιστον από το ένα τρίτο των Μερών.
3. Τα Μέρη, στην πρώτη Συνόδο τους, εγκρίνουν με συναίνεση τον εσωτερικό κανονισμό των Συνόδων τους και εξετάζουν τυχόν αναγκαίες δημοσιονομικές διατάξεις.
4. Καθήκον της Συνόδου των Μερών είναι:
 - (α) να επανεξετάζει την εφαρμογή του Πρωτοκόλλου και το συμβιβασίμο με αυτό και με άλλες σχετικές νομολογίες που παρέχουν τα Μέρη·
 - (β) να εξετάζει και να εκδίδει, εφόσον χρειάζεται, προτάσεις τροποποίησης του Πρωτοκόλλου ή των παραρτημάτων του και νέων παραρτημάτων·
 - (γ) να εξετάζει και να αναλαμβάνει την περαιτέρω δράση που ενδεχομένως απαιτείται για τους σκοπούς του Πρωτοκόλλου.

Άρθρο 22

Γραμματεία

Ο Εκτελεστικός Γραμματέας της Οικονομικής Επιτροπής για την Ευρώπη φέρει σε πέρας τα εξής καθήκοντα γραμματείας για το Πρωτόκολλο:

- (α) σύγκληση και προετοιμασία των Συνόδων των Μερών·
- (β) διαβίβαση εκθέσεων και άλλων πληροφοριών που λαμβάνει σύμφωνα με τις διατάξεις του Πρωτοκόλλου στα Μέρη·

(γ) εκτέλεση άλλων καθηκόντων τα οποία μπορεί να ορίσει η Σύνοδος των Μερών με βάση τους διαθέσιμους πόρους.

Άρθρο 23

Παραρτήματα

Τα παραρτήματα του Πρωτοκόλλου αποτελούν αναπόσπαστο μέρος αυτού.

Άρθρο 24

Τροποποίηση του Πρωτοκόλλου

1. Κάθε Μέρος μπορεί να προτείνει τροποποίηση του Πρωτοκόλλου.
2. Οι προτάσεις τροποποίησης του Πρωτοκόλλου εξετάζονται σε Σύνοδο των Μερών.
3. Κάθε προτεινόμενη τροποποίηση του Πρωτοκόλλου υποβάλλεται γραπτώς στη γραμματεία, η οποία την κοινοποιεί τουλάχιστον έξι μήνες πριν την Σύνοδο στην οποία θα προταθεί σε όλα τα Μέρη προς έγκριση, στα υπόλοιπα κράτη και οργανισμούς περιφερειακής οικονομικής ολοκλήρωσης που έχουν δεχθεί να δεσμευθούν από το Πρωτόκολλο και για τα οποία το Πρωτόκολλο δεν έχει ακόμη τεθεί σε ισχύ και στα Μέρη που το έχουν υπογράψει.
4. Τα Μέρη καταβάλλουν κάθε προσπάθεια για να καταλήξουν συναινετικά σε συμφωνία σχετικά με κάθε προτεινόμενη τροποποίηση του Πρωτοκόλλου. Εφόσον εξαντληθούν όλες οι προσπάθειες για τη δημιουργία συναίνεσης, και δεν επιτευχθεί συμφωνία, η τροποποίηση τίθεται σε έσχατη ανάγκη σε ψηφοφορία και εγκρίνεται εφόσον υπερψηφισθεί από τα τρία τέταρτα των παρόντων και ψηφίζοντων Μερών της Συνόδου.
5. Για τους σκοπούς του παρόντος άρθρου, ως “παρόντα και ψηφίζοντα Μέρη” νοούνται τα Μέρη που είναι παρόντα και ψηφίζουν υπέρ ή κατά.
6. Κάθε τροποποίηση του Πρωτοκόλλου που εγκρίνεται σύμφωνα με την παράγραφο 4 κοινοποιείται από τη γραμματεία στο Θεματοφύλακα, ο οποίος τη διαβιβάζει σε όλα τα Μέρη, στα υπόλοιπα κράτη και οργανισμούς περιφερειακής οικονομικής ολοκλήρωσης που έχουν

δεχθεί να δεσμευθούν από το Πρωτόκολλο και για τα οποία το Πρωτόκολλο δεν έχει ακόμη τεθεί σε ισχύ και στα Μέρη που το έχουν υπογράψει.

7. Μια τροποποίηση, η οποία δεν αφορά το παράρτημα I ή II, τίθεται σε ισχύ από τα Μέρη που την έχουν επικυρώσει, αποδεχθεί ή εγκρίνει την δέκατη ένατη ημέρα παραλαβής από το Θεματοφύλακα του εγγράφου επικύρωσης, αποδοχής ή έγκρισής της από τουλάχιστον τα τρία τέταρτα εκείνων που ήταν Μέρη την ημέρα έγκρισής της. Στη συνέχεια τίθεται σε ισχύ σε κάθε άλλο Μέρος την δέκατη ένατη ημέρα μετά την κατάθεση του εγγράφου επικύρωσης, αποδοχής ή έγκρισής της από το εν λόγω Μέρος.

8. Σε περίπτωση τροποποίησης του παραρτήματος I ή II, το Μέρος το οποίο δεν αποδέχεται την τροποποίηση αποστέλλει σχετική γραπτή κοινοποίηση στο Θεματοφύλακα εντός δώδεκα μηνών από την ημερομηνία διαβίβασής της από το Θεματοφύλακα. Ο Θεματοφύλακας ενημερώνει αμελλητί όλα τα Μέρη για την εν λόγω κοινοποίηση που παρέλαβε. Ένα Μέρος μπορεί ανά πάσα στιγμή να αποσύρει προηγούμενη κοινοποίησή του μη αποδοχής, οπότε η τροποποίηση του παραρτήματος I ή II τίθεται σε ισχύ στο εν λόγω Μέρος.

9. Μια τροποποίηση του παραρτήματος I ή II, μετά την παρέλευση δώδεκα μηνών από την ημερομηνία διαβίβασής της από το Θεματοφύλακα όπως προβλέπεται στην παράγραφο 6, τίθεται σε ισχύ στα Μέρη που δεν έχουν υποβάλει κοινοποίηση στο Θεματοφύλακα σύμφωνα με την παράγραφο 8, με την προϋπόθεση ότι, έως τότε, δεν έχει υποβάλει σχετική κοινοποίηση το ένα τρίτο κατ'ανώτατο όριο όσων ήταν Μέρη κατά την ημερομηνία έγκρισης της τροποποίησης.

10. Εάν μια τροποποίηση παραρτήματος συνδέεται άμεσα με τροποποίηση του Πρωτοκόλλου η οποία δεν αφορά το παράρτημα I, II ή III, τίθεται σε ισχύ μόνον εφόσον τεθεί σε ισχύ η τροποποίηση του Πρωτοκόλλου.

Άρθρο 25

Δικαίωμα ψήφου

1. Εξαιρουμένων όσων προβλέπονται στην παράγραφο 2, κάθε Μέρος διαθέτει μια ψήφο.

2. Οι οργανισμοί περιφερειακής οικονομικής ολοκλήρωσης, στα θέματα της δικαιοδοσίας τους, ασκούν το δικαίωμα ψήφους τους με αριθμό ψήφων ίσο προς τον αριθμό των κρατών μελών τους που είναι Μέρη του Πρωτοκόλλου. Οι οργανισμοί αυτοί δεν ασκούν το δικαίωμα ψήφου τους εφόσον τα κράτη μέλη τους ασκούν το δικό τους δικαίωμα ψήφου και αντιστρόφως.

Άρθρο 26

Διακανονισμός διαφορών

1. Εάν προκύψει διαφορά μεταξύ δύο ή περισσότερων Μερών όσον αφορά την ερμηνεία ή την εφαρμογή του Πρωτοκόλλου, τα εν λόγω Μέρη επιζητούν την επίλυσή της μέσω διαπραγμάτευσης ή με οιοδήποτε άλλο μέσο διακανονισμού των διαφορών αποδεκτό από όλα τα ενδιαφερόμενα Μέρη.

2. Κατά την υπογραφή, επικύρωση, αποδοχή, έγκριση του Πρωτοκόλλου ή κατά την προσχώρηση σε αυτό, ή ανά πάσα στιγμή στη συνέχεια, ένα Μέρος μπορεί να δηλώσει γραπτώς στο Θεματοφύλακα σχετικά με κάποια διαφορά που δεν έχει επιλυθεί σύμφωνα με την παράγραφο 1 ότι αποδέχεται υποχρεωτικά ένα ή αμφότερα τα μέσα διακανονισμού των διαφορών που ακολουθούν έναντι οιοδήποτε Μέρους που έχει αποδεχθεί την ίδια υποχρέωση:

(α) Υποβολή της διαφοράς σε Διεθνές Δικαστήριο,

(β) Διαιτησία σύμφωνα με τη διαδικασία που ορίζει το παράρτημα ΙΙΙ.

3. Εφόσον τα Μέρη αποδεχθούν αμφότερα τα μέσα διακανονισμού των διαφορών που αναφέρονται στην παράγραφο 2, η διαφορά μπορεί να υποβληθεί μόνον σε Διεθνές Δικαστήριο, εκτός εάν τα Μέρη συμφωνήσουν διαφορετικά.

Άρθρο 27

Υπογραφή

1. Το Πρωτόκολλο είναι ανοικτό προς υπογραφή του στο Κίεβο (Ουκρανία) από τις 21 έως τις 23 Μαΐου 2003 και κατόπιν στην Έδρα των Ηνωμένων Εθνών στη Νέα Υόρκη έως τις 31 Δεκεμβρίου 2003 από τα κράτη μέλη της Οικονομικής Επιτροπής για την Ευρώπη, καθώς και από τα κράτη που έχουν γνωμοδοτική ιδιότητα στην Οικονομική Επιτροπή για την Ευρώπη σύμφωνα με την παράγραφο 8 του ψηφίσματος 36 (ΙV) του Οικονομικού και Κοινωνικού Συμβουλίου της 28ης Μαρτίου 1947, και από τους οργανισμούς περιφερειακής οικονομικής ολοκλήρωσης που έχουν συσταθεί από κυρίαρχα κράτη μέλη της Οικονομικής Επιτροπής για την Ευρώπη, στους οποίους τα κράτη μέλη τους έχουν μεταφέρει δικαιοδοσία για θέματα που καλύπτει το Πρωτόκολλο, όπως και τη δικαιοδοσία να προσχωρήσουν σε συνθήκες με αντικείμενο αυτά τα θέματα.

2. Κατά την υπογραφή του Πρωτοκόλλου, οι οργανισμοί περιφερειακής οικονομικής ολοκλήρωσης υποβάλλουν δήλωση όπου προσδιορίζουν τα θέματα που διέπονται από το Πρωτόκολλο για τα οποία τούς έχει μεταφερθεί δικαιοδοσία από τα κράτη μέλη τους, τη φύση και την έκταση της δικαιοδοσίας τους, καθώς και τη δικαιοδοσία τους να προσχωρήσουν σε συνθήκες με αντικείμενο τα θέματα αυτά.

Άρθρο 28

Επικύρωση, αποδοχή, έγκριση και προσχώρηση

1. Το Πρωτόκολλο υπόκειται σε επικύρωση, αποδοχή ή έγκριση από τα υπογράφοντα κράτη και τους οργανισμούς περιφερειακής οικονομικής ολοκλήρωσης που αναφέρονται στην άρθρο 27, με την προϋπόθεση ότι τα κράτη και οι αντίστοιχοι οργανισμοί είναι συμβαλλόμενα μέρη μιας ή αμφοτέρων των συνθηκών.
2. Το Πρωτόκολλο είναι ανοικτό προς προσχώρηση από τα κράτη και τους οργανισμούς που αναφέρονται στην άρθρο 27, με την προϋπόθεση ότι τα κράτη και οι αντίστοιχοι οργανισμοί είναι συμβαλλόμενα μέρη μιας ή αμφοτέρων των συνθηκών.
3. Οιοδήποτε άλλο κράτος, μη αναφερόμενο στην παράγραφο 2, το οποίο είναι μέλος των Ηνωμένων Εθνών μπορεί να προσχωρήσει στο Πρωτόκολλο με την έγκριση της Συνόδου των Μερών. Στο έγγραφο προσχώρησής του, κάθε κράτος μέλος υποβάλλει δήλωση ότι η προσχώρησή του στο Πρωτόκολλο έγινε δεκτή από τη Σύνοδο των Μερών και προσδιορίζει την ημερομηνία παραλαβής της εν λόγω αποδοχής.
4. Κάθε οργανισμός αναφερόμενος στο άρθρο 27, ο οποίος καθίσταται Μέρος του Πρωτοκόλλου χωρίς να είναι Μέρος κάποιο από τα κράτη μέλη του, δεσμεύεται από όλες τις υποχρεώσεις βάσει του Πρωτοκόλλου. Εάν ένα ή περισσότερα κράτη μέλη ενός οργανισμού είναι Μέρη του Πρωτοκόλλου, ο οργανισμός και τα κράτη μέλη του αποφασίζουν τις αντίστοιχες ευθύνες τους για την εκπλήρωση των υποχρεώσεών τους βάσει του Πρωτοκόλλου. Στις περιπτώσεις αυτές, ο οργανισμός και τα κράτη μέλη του δεν δικαιούνται να ασκούν ταυτόχρονα τα δικαιώματά τους.
5. Στα έγγραφα επικύρωσης, αποδοχής, έγκρισης ή προσχώρησής τους, οι οργανισμοί περιφερειακής οικονομικής ολοκλήρωσης που αναφέρονται στην άρθρο 27 δηλώνουν την έκταση της δικαιοδοσίας τους όσον αφορά τα θέματα που διέπονται από το Πρωτόκολλο. Οι εν λόγω οργανισμοί ενημερώνουν επίσης το Θεματοφύλακα σχετικά με οιαδήποτε ουσιαστική μεταβολή της δικαιοδοσίας τους.

Άρθρο 29

Έναρξη ισχύος

1. Με την επιφύλαξη της παραγράφου 2, το Πρωτόκολλο τίθεται σε ισχύ την δέκατη ένατη ημέρα από την κατάθεση του δέκατου έκτου εγγράφου επικύρωσης, αποδοχής, έγκρισης ή προσχώρησης.
2. Το άρθρο 2, παράγραφος 2, στοιχείο (ε), περίπτωση (iii) τίθεται σε ισχύ όταν καθορισθούν οι οριακές ποσότητες, τα όρια ευθύνης και τα κατώτατα όρια χρηματοοικονομικής ασφάλειας για τους αγωγούς στα παραρτήματα I και II σύμφωνα με το άρθρο 24, παράγραφοι 8 και 9.
3. Για τους σκοπούς της παραγράφου 1, το έγγραφο που κατατίθεται από οργανισμό

αναφερόμενο στο άρθρο 27 δεν υπολογίζεται επιπροσθέτως των εγγράφων που έχουν κατατεθεί από τα κράτη μέλη του οργανισμού.

4. Σε κάθε κράτος ή οργανισμό αναφερόμενο στο άρθρο 27 που επικυρώνει, αποδέχεται ή εγκρίνει το Πρωτόκολλο ή προσχωρεί σε αυτό μετά την κατάθεση του δέκατου έκτου εγγράφου επικύρωσης, αποδοχής, έγκρισης ή προσχώρησης, το Πρωτόκολλο τίθεται σε ισχύ την δέκατη ένατη ημέρα από την κατάθεση του δέκατου έκτου εγγράφου επικύρωσης, αποδοχής, έγκρισης ή προσχώρησης από το αντίστοιχο κράτος ή οργανισμό.

Άρθρο 30

Επιφυλάξεις

Δεν επιτρέπεται καμμία επιφύλαξη για το Πρωτόκολλο.

Άρθρο 31

Απόσυρση

1. Οιαδήποτε στιγμή μετά τρία έτη από την ημερομηνία έναρξης ισχύος του Πρωτοκόλλου σε ένα Μέρος, το Μέρος αυτό μπορεί να αποσυρθεί από το Πρωτόκολλο με γραπτή κοινοποίησή του στο Θεματοφύλακα.

2. Η απόσυρση τίθεται σε ισχύ ένα έτος από την ημερομηνία παραλαβής της κοινοποίησης από το Θεματοφύλακα, ή από τη μεταγενέστερη ημερομηνία που ορίζεται στην κοινοποίηση.

Άρθρο 32

Θεματοφύλακας

Θεματοφύλακας του Πρωτοκόλλου αναλαμβάνει ο Γενικός Γραμματέας των Ηνωμένων Εθνών.

Άρθρο 33

Αυθεντικά κείμενα

Το πρωτότυπο κείμενο του Πρωτοκόλλου, του οποίου η έκδοση στην αγγλική, γαλλική και ρωσική γλώσσα είναι εξίσου αυθεντική, κατατίθεται στον Γενικό Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών.

ΣΕ ΠΙΣΤΩΣΗ ΤΩΝ ΑΝΩΤΕΡΩ οι υπογεγραμμένοι, δεόντως εξουσιοδοτημένοι, υπέγραψαν το Πρωτόκολλο.

ΕΓΙΝΕ στο Κίεβο στις είκοσι μια Μαΐου δύο χιλιάδες τρία.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΕΣ ΟΥΣΙΕΣ ΚΑΙ ΟΡΙΑΚΕΣ ΠΟΣΟΤΗΤΕΣ ΑΥΤΩΝ ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΑΘΟΡΙΣΜΟ ΤΩΝ ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

1. Οι οριακές ποσότητες που καθορίζονται κατωτέρω αφορούν κάθε επικίνδυνη δραστηριότητα ή ομάδα επικίνδυνων δραστηριοτήτων.
2. Όταν μια ουσία ή ένα παρασκεύασμα κατονομαζόμενο στο δεύτερο μέρος εμπίπτει επίσης σε κατηγορία του πρώτου μέρους, χρησιμοποιείται η οριακή ποσότητα που καθορίζεται στο δεύτερο μέρος.

Μέρος πρώτο

ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΟΥΣΙΩΝ ΚΑΙ ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣΜΑΤΩΝ ΠΟΥ ΔΕΝ ΚΑΤΟΝΟΜΑΖΟΝΤΑΙ ΣΤΟ ΔΕΥΤΕΡΟ ΜΕΡΟΣ

<i>Κατηγορία</i>	<i>Οριακή ποσότητα (σε τόνους)</i>
I. Πολύ τοξική	20
II. Τοξική	200
III. Επικίνδυνη για το περιβάλλον.....	200

Μέρος δεύτερο

ΚΑΤΟΝΟΜΑΖΟΜΕΝΕΣ ΟΥΣΙΕΣ

<i>Ουσία</i>	<i>Οριακή ποσότητα (σε τόνους)</i>
Πετρελαιοειδή:	25.000
(α) Βενζίνες και νάφθα,	
(β) Κηροζίνη (καθώς και καύσιμα αεριοθεωρούμενων),	
(γ) Πετρέλαιο εσωτερικής καύσης (καθώς και πετρέλαιο κίνησης, θέρμανσης και πετρέλαιο χρησιμοποιούμενο σε μείγματα)	

**Σημειώσεις σχετικά με τα ενδεικτικά κριτήρια για τις κατηγορίες
των ουσιών και παρασκευασμάτων του τμήματος ένα**

Ελλείψει άλλων κατάλληλων κριτηρίων, όπως είναι τα κριτήρια ταξινόμησης ουσιών και παρασκευασμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τα Μέρη μπορούν να χρησιμοποιούν για τους σκοπούς του παρόντος παραρτήματος τα εξής κριτήρια για την ταξινόμηση ουσιών και παρασκευασμάτων.

I. ΠΟΛΥ ΤΟΞΙΚΕΣ

Ουσίες με ιδιότητες αντίστοιχες εκείνων του πίνακα 1 ή 2, οι οποίες, λόγω των φυσικών και χημικών ιδιοτήτων τους, μπορούν να δημιουργήσουν κίνδυνο βιομηχανικού ατυχήματος:

Πίνακας 1

LD ₅₀ (από του στόματος) βάρος σώματος σε mg/kg LD ₅₀ ≤ 25	LD ₅₀ (από του δέρματος) βάρος σώματος σε mg/kg LD ₅₀ ≤ 50
LD ₅₀ από του στόματος σε αρουραίους LD ₅₀ από του δέρματος σε αρουραίους ή κουνέλια	

Πίνακας 2

Δόση διαχωρισμού βάρος σώματος σε mg/kg	< 5
Όταν η οξεία τοξικότητα της ουσίας από του στόματος σε ζώα έχει καθορισθεί με τη διαδικασία σταθερής δόσης	

II. ΤΟΞΙΚΕΣ

Ουσίες με ιδιότητες αντίστοιχες εκείνων του πίνακα 3 ή 4, οι οποίες, λόγω των φυσικών και χημικών ιδιοτήτων τους, μπορούν να δημιουργήσουν κίνδυνο βιομηχανικού ατυχήματος:

Πίνακας 3

LD ₅₀ (από του στόματος) βάρος σώματος σε mg/kg $25 < LD_{50} \leq 200$	LD ₅₀ (από του δέρματος) βάρος σώματος σε mg/kg $50 < LD_{50} \leq 400$
LD ₅₀ από του στόματος σε αρουραίους LD ₅₀ από του δέρματος σε αρουραίους ή κουνέλια	

Πίνακας 4

Δόση διαχωρισμού βάρος σώματος σε mg/kg	= 5
Όταν η οξεία τοξικότητα της ουσίας από του στόματος σε ζώα έχει καθορισθεί με τη διαδικασία σταθερής δόσης	

III. ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΕΣ ΓΙΑ ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Ουσίες που δείχνουν την ίδια οξεία τοξικότητα στο υδάτινο περιβάλλον που αντιστοιχεί στον πίνακα 5:

Πίνακας 5

LC ₅₀ mg/l LC ₅₀ ≤ 10	EC ₅₀ mg/l EC ₅₀ ≤ 10	IC ₅₀ mg/l IC ₅₀ ≤ 10
LC ₅₀ για τα ψάρια (96 ώρες) EC ₅₀ για τη δαφνία (48 ώρες) IC ₅₀ για τα φύκη (72 ώρες)		
Όταν η ουσία δεν είναι εύκολα αποικοδομήσιμη, ή το log Pow > 3,0 (εκτός εάν το καθορισμένο πειραματικά BCF < 100)		

Πίνακας συντομογραφιών

Pow	-	συντελεστής κατανομής οκτανόλης/νερού
BCF	-	παράγοντας βιοσυγκέντρωσης
LD	-	θανατηφόρος δόση
LC	-	θανατηφόρος συγκέντρωση
EC	-	πραγματική συγκέντρωση
IC	-	ανασταλτική συγκέντρωση

Παράρτημα II

ΟΡΙΑ ΕΥΘΥΝΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΩΤΑΤΑ ΟΡΙΑ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ

Μέρος πρώτο

ΟΡΙΑ ΕΥΘΥΝΗΣ

1. Για τον καθορισμό των ορίων ευθύνης βάσει του άρθρου 4, σύμφωνα με το άρθρο 9 οι επικίνδυνες δραστηριότητες ομαδοποιούνται σε τρεις διαφορετικές κατηγορίες, ανάλογα με το δυνητικό τους κίνδυνο.

2. Οι τρεις κατηγορίες έχουν ως εξής:

Κατηγορία Α: Επικίνδυνες δραστηριότητες στις οποίες μπορούν να υπεισέρχονται μια ή περισσότερες από τις επικίνδυνες ουσίες που εμπίπτουν στις κατηγορίες που προδιαγράφονται στο πρώτο μέρος του παραρτήματος Ι σε ποσότητες που δεν υπερβαίνουν το τετραπλάσιο των οριακών ποσοτήτων που προδιαγράφονται στο παράρτημα Ι.

Κατηγορία Β: Επικίνδυνες δραστηριότητες στις οποίες μπορούν να υπεισέρχονται μια ή περισσότερες από τις επικίνδυνες ουσίες που εμπίπτουν στις κατηγορίες που προδιαγράφονται στο πρώτο μέρος του παραρτήματος Ι σε ποσότητες που υπερβαίνουν το τετραπλάσιο των οριακών ποσοτήτων που προδιαγράφονται στο παράρτημα Ι.

Κατηγορία Γ: Επικίνδυνες δραστηριότητες στις οποίες μπορούν να υπεισέρχονται μια ή περισσότερες από τις επικίνδυνες ουσίες που κατονομάζονται στο δεύτερο μέρος του παραρτήματος Ι σε ποσότητες ίσες ή ανώτερες των οριακών ποσοτήτων που προδιαγράφονται στο παράρτημα Ι.

3. Τα όρια ευθύνης για τις τρεις κατηγορίες επικίνδυνων δραστηριοτήτων έχουν ως εξής:

Επικίνδυνες δραστηριότητες της Κατηγορίας Α 10 εκατ. λογιστικές μονάδες

Επικίνδυνες δραστηριότητες της Κατηγορίας Β 40 εκατ. λογιστικές μονάδες

Επικίνδυνες δραστηριότητες της Κατηγορίας Γ 40 εκατ. λογιστικές μονάδες.

Μέρος δεύτερο

ΚΑΤΩΤΑΤΑ ΟΡΙΑ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ

4. Για τον καθορισμό των κατώτατων ορίων χρηματοοικονομικής ασφάλειας βάσει του άρθρου 11, οι επικίνδυνες δραστηριότητες ομαδοποιούνται σε τρεις διαφορετικές κατηγορίες, ανάλογα με το δυνητικό τους κίνδυνο.

5. Οι τρεις κατηγορίες έχουν ως εξής:

Κατηγορία Α: Επικίνδυνες δραστηριότητες στις οποίες μπορούν να υπεισέρχονται μια ή περισσότερες από τις επικίνδυνες ουσίες που εμπίπτουν στις κατηγορίες που προδιαγράφονται στο πρώτο μέρος του παραρτήματος Ι σε ποσότητες που δεν υπερβαίνουν το τετραπλάσιο των οριακών ποσοτήτων που προδιαγράφονται στο παράρτημα Ι.

Κατηγορία Β: Επικίνδυνες δραστηριότητες στις οποίες μπορούν να υπεισέρχονται μια ή περισσότερες από τις επικίνδυνες ουσίες που εμπίπτουν στις κατηγορίες που προδιαγράφονται στο πρώτο μέρος του παραρτήματος Ι σε ποσότητες που υπερβαίνουν το τετραπλάσιο των οριακών ποσοτήτων που προδιαγράφονται στο παράρτημα Ι.

Κατηγορία Γ: Επικίνδυνες δραστηριότητες στις οποίες μπορούν να υπεισέρχονται μια ή περισσότερες από τις επικίνδυνες ουσίες που κατονομάζονται στο δεύτερο μέρος του παραρτήματος Ι σε ποσότητες ίσες ή ανώτερες των οριακών ποσοτήτων που προδιαγράφονται στο παράρτημα Ι.

6. Τα κατώτατα όρια χρηματοοικονομικής ασφάλειας για τις τρεις κατηγορίες επικίνδυνων δραστηριοτήτων έχουν ως εξής:

Επικίνδυνες δραστηριότητες της Κατηγορίας Α2,5 εκατ. λογιστικές μονάδες

Επικίνδυνες δραστηριότητες της Κατηγορίας Β10 εκατ. λογιστικές μονάδες

Επικίνδυνες δραστηριότητες της Κατηγορίας Γ 10 εκατ. λογιστικές μονάδες.

Παράρτημα III

ΔΙΑΙΤΗΣΙΑ

1. Σε περίπτωση που υποβληθεί μια διαφορά σε διαιτησία σύμφωνα με το άρθρο 26, παράγραφος 2, το Μέρος ή τα Μέρη κοινοποιούν στη γραμματεία το αντικείμενο της διαιτησίας και αναφέρουν ιδίως τα άρθρα του Πρωτοκόλλου, για την ερμηνεία ή την εφαρμογή των οποίων τίθεται το θέμα. Η γραμματεία διαβιβάζει τις πληροφορίες που παρέλαβε σε όλα τα Μέρη του Πρωτοκόλλου.
2. Το διαιτητικό δικαστήριο απαρτίζεται από τρία μέλη. Το(τα) ενάγον(τα) Μέρος(η) και το(τα) άλλο(α) Μέρος(η) της διαφοράς ορίζουν από έναν διαιτητή, και οι δύο διαιτητές ορίζουν με κοινή τους συμφωνία τον τρίτο διαιτητή, ο οποίος προεδρεύει του διαιτητικού δικαστηρίου. Ο Πρόεδρος δεν έχει την ιθαγένεια κανενός από τα Μέρη της διαφοράς, ούτε έχει τον συνήθη τόπο κατοικίας του στο έδαφος ενός εξ αυτών, ούτε απασχολείται σε ένα εξ αυτών, ούτε έχει επιληφθεί της συγκεκριμένης υπόθεσης υπό άλλη ιδιότητα.
3. Εάν ο Πρόεδρος του διαιτητικού δικαστηρίου δεν έχει ορισθεί εντός δύο μηνών από τον ορισμό του δευτέρου διαιτητή, ο Εκτελεστικός Γραμματέας της Οικονομικής Επιτροπής για την Ευρώπη, κατ'αίτησιν ενός των Μερών της διαφοράς, ορίζει τον Πρόεδρο εντός των επόμενων δύο μηνών.
4. Εάν ένα από τα Μέρη της διαφοράς δεν ορίσει διαιτητή εντός δύο μηνών από την παραλαβή του αιτήματος, το άλλο Μέρος μπορεί να ενημερώσει τον Εκτελεστικό Γραμματέα της Οικονομικής Επιτροπής για την Ευρώπη, ο οποίος ορίζει τότε τον Πρόεδρο του διαιτητικού δικαστηρίου εντός των επόμενων δύο μηνών. Ο Πρόεδρος του διαιτητικού δικαστηρίου, μόλις ορισθεί, ζητεί από το Μέρος που δεν έχει ορίσει διαιτητή να τον ορίσει εντός δύο μηνών. Εάν το εν λόγω Μέρος δεν ορίσει διαιτητή εντός του διαστήματος αυτού, ο Πρόεδρος ενημερώνει τον Εκτελεστικό Γραμματέα της Οικονομικής Επιτροπής για την Ευρώπη, ο οποίος ορίζει τότε τον διαιτητή εντός των επόμενων δύο μηνών.
5. Το διαιτητικό δικαστήριο εκδίδει την απόφασή του σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο και τις διατάξεις του Πρωτοκόλλου.
6. Κάθε διαιτητικό δικαστήριο που συστήνεται βάσει των διατάξεων του παρόντος παραρτήματος καθορίζει τον εσωτερικό του κανονισμό.
7. Οι αποφάσεις ενός διαιτητικού δικαστηρίου, τόσο επί της διαδικασίας όσο και επί της ουσίας, λαμβάνονται με πλειοψηφία των μελών του.
8. Το δικαστήριο μπορεί να λάβει όλα τα κατάλληλα μέτρα προς διαπίστωση των γεγονότων.
9. Τα Μέρη της διαφοράς διευκολύνουν το έργο του διαιτητικού δικαστηρίου και ιδίως με όλα τα μέσα που διαθέτουν:

(α) παρέχουν όλα τα σχετικά έγγραφα, διευκολύνσεις και πληροφορίες,

(β) επιτρέπουν στο δικαστήριο, εφόσον χρειάζεται, να εξετάσει μάρτυρες και να ακροασθεί τις μαρτυρίες τους.

10. Τα Μέρη και οι διαιτητές τηρούν το απόρρητο των εμπιστευτικών πληροφοριών που τους παρέχονται κατά τη διάρκεια της εκδίκασης της υπόθεσης από το διαιτητικό δικαστήριο.

11. Το διαιτητικό δικαστήριο μπορεί, κατ'αίτησιν ενός των Μερών, να προβεί σε σύσταση προσωρινών μέτρων προστασίας.

12. Εάν ένα από τα Μέρη της διαφοράς δεν παρίσταται στο διαιτητικό δικαστήριο ή δεν μπορεί να υπερασπισθεί την υπόθεσή του, το άλλο Μέρος μπορεί να ζητήσει από το δικαστήριο να συνεχίσει την εκδίκαση και να εκδώσει τελική απόφαση. Η απουσία ενός Μέρους ή η αδυναμία του να υπερασπισθεί την υπόθεσή του δεν αποτελεί εμπόδιο στην εκδίκαση.

13. Το διαιτητικό δικαστήριο μπορεί να ακροασθεί και να ορίσει ανταγωγές οι οποίες απορρέουν απευθείας από το αντικείμενο της διαφοράς.

14. Τα δικαστικά έξοδα, συμπεριλαμβανομένης της αμοιβής των μελών του δικαστηρίου, αναλαμβάνουν επί ίσοις όροις τα Μέρη της διαφοράς, εκτός εάν το διαιτητικό δικαστήριο ορίσει διαφορετικά εξαιτίας των ειδικών περιστάσεων της υπόθεσης. Το δικαστήριο καταχωρίζει όλα τα έξοδά του και παρέχει τελική κατάσταση αυτών στα Μέρη.

15. Οιοδήποτε Μέρος του Πρωτοκόλλου, το οποίο έχει συμφέρον νομικής φύσεως σχετιζόμενο με το αντικείμενο της διαφοράς και μπορεί να θιγεί από την απόφαση που θα εκδοθεί για την υπόθεση, μπορεί να παρέμβει στη δίκη με τη συναίνεση του δικαστηρίου.

16. Το διαιτητικό δικαστήριο εκδίδει την απόφασή του εντός πέντε μηνών από την ημερομηνία κατά την οποία συγκροτήθηκε, εκτός εάν θεωρήσει αναγκαίο να παρατείνει το χρονικό όριο για διάστημα που δεν πρέπει να υπερβαίνει τους πέντε μήνες.

17. Η απόφαση του διαιτητικού δικαστηρίου συνοδεύεται από αιτιολόγηση. Είναι οριστική και δεσμευτική για τα μέρη της διαφοράς. Η απόφαση διαβιβάζεται από το διαιτητικό δικαστήριο στα μέρη της διαφοράς και στη γραμματεία. Η γραμματεία προωθεί τις ληφθείσες πληροφορίες σε όλα τα Μέρη του παρόντος πρωτοκόλλου.

18. Κάθε διαφορά, η οποία ενδέχεται να προκύψει μεταξύ των μερών όσον αφορά την ερμηνεία ή την εκτέλεση της απόφασης, δύναται να υποβληθεί από οιοδήποτε εκ των Μερών στο διαιτητικό δικαστήριο που εξέδωσε την απόφαση ή, εάν δεν αυτό μπορεί να επιληφθεί της διαφοράς σε αυτό, σε άλλο δικαστήριο που συγκροτείται προς το σκοπό αυτό με τον ίδιο τρόπο όπως και το πρώτο δικαστήριο.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β:

ΔΗΛΩΣΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 27 ΤΟΥ **ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΣΤΙΚΗ ΕΥΘΥΝΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗ** **ΖΗΜΙΩΝ ΟΦΕΙΛΟΜΕΝΩΝ ΣΤΙΣ ΔΙΑΣΥΝΟΡΙΑΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ** **ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΑΤΥΧΗΜΑΤΩΝ ΣΕ ΔΙΑΜΕΘΟΡΙΑΚΑ ΥΔΑΤΑ**

Η Ευρωπαϊκή Κοινότητα δηλώνει ότι "σύμφωνα με τη συνθήκη ΕΚ και ιδίως τα άρθρα 175 και 67, η Ευρωπαϊκή Κοινότητα είναι αρμόδια να προσχωρεί σε διεθνείς συμφωνίες οι οποίες συμβάλλουν στην επίτευξη των στόχων της στα δεδομένα πεδία."